4. Акайомова А. Політичний імідж та основні його характеристики. Політичний менеджмент : наук. Журнал. 2009. № 5. С. 29–35.

5. Діденко М. О. Політичний виступ як тип тексту (на матеріалі виступів німецьких політичних діячів кінця 20 століття). Одеса. 2001. С 19.

Хабазня І.В., Криворучко Т.В.
Житомирський державний університеті ім. Івана Франка

ДІЄСЛОВА МОВЛЕННЯ В СУЧАСНІЙ ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Тези присвячено дієсловам мовлення, які вживаються та використовуються в сучасних художніх творах англомовної літератури.

У художній літературі вже давно спостерігається тенденція до активного використання дієслів як інструменту для побудови змістовних та наповнених діалогів. Дієслова мовлення є важливою частиною мови, адже вони використовуються не лише для прямого відтворення мовлення персонажів, але й слугують засобом створення атмосфери та тематичного підкреслення творів. Дієслово можна трактувати як частину мови, яка означає категоріальне значення дії, а саме процесуальної та вираженої в категоріях виду, стану, способу, часу, має свої суфікси та у більшості випадках функціонує в реченні як присудок [3; с. 157].

Людське мовлення як процес дискретно вербалізується в лексико-фразеологічній системі мови головним чином за допомогою дієслова, оскільки мовленнєва діяльність – це процес [4; с. 31-32]. Дієслова – це ключові елементи лексико-фразеологічної системи мови, які надають динаміку та зміст мовленню.

Зазначимо, що дієслова мовлення мають такі значення в художніх творах: 1) допомагають авторам розкрити психологію персонажів, передати емоції, думки, переживання; 2) створюють динаміку сюжету; 3) характеризують мовлення певної епохи або соціальної групи. Насправді, у всіх людей мовлення значно відрізняється, тобто у світі в багатьох країнах існують діалекти, а ми говоримо про те, що мова постійно змінюється, тому ті слова та дієслова, які наявні в мовленні зараз, байдуже в українській мові чи в англійській, рано чи пізно перестануть бути актуальними; 4) впливають на сприйняття твору читачами; 5) створюють підтекст – це означає, що в багатьох творах деякі дієслова мовлення можуть мати подвійне значення, що може створити підтекст і дати можливість читачам задуматися над глибшим змістом твору.

Однак класифікація дієслів мовлення – це складний і не до кінця вивчений процес. Складність лексико-семантичної класифікації дієслівної лексики полягає: 1) у відсутності єдиного підходу до виділення категорійної семантики (більшість учених уважають, що дієслово «апріорі» позначає процес, тому виділення окремого лексико-семантичного поля процесу не має сенсу); 2) перехід першого значення дієслівної лексеми до периферії, а асоціативний зв’язок мовця з похідними значеннями; 3) неможливість урахування неосновних значень через велику кількість; 4) належність вторинних семем того самого дієслова до різних лексико-семантичних груп [5] .

Бойко Ю.П. зазначає, що «ядро семантичного поля дієслів мовлення в англійській мові утворюють *say, tell, talk, speak»* [2]. Борисович Ю.П., дослідивши дієслова мовлення, стверджує, що «найбільше використовується група дієслів, які позначають власне процес мовлення. Іншу групу утворюють дієслова, що містять додаткові значення у своїй семантичній структурі. Вони інформують адресата про манеру мовлення персонажів із погляду висоти голосу, темпу та чіткості мовлення. Найменш уживаною виявилася група потенційних дієслів мовлення, використання яких зумовлене контекстом» [1].

Як ми зауважили вище, дієслова мовлення в сучасній художній англомовній літературі широко варіюються і використовуються для передачі різних емоційних відтінків, звучання, тональності, а також наповненості та створення динаміку у творі. Візьмемо найпростіше базове дієслово «*say*», яке позначає факт говоріння без додаткових емоційних відтінків. У художній літературі воно часто використовується для прямих цитат персонажів: «*He said he would be late*». Дієслово «*ask*» використовується у мовленні для позначення запитання, вказівки на звернення з проханням про інформацію чи дію. Наприклад, «*She asked if I could help you*».

Отже, у сучасній англомовній художній літературі дієслова мовлення виконують важливу роль у створенні діалогів, передачі емоцій, та розкритті характерів персонажів. Вони не лише слугують для прямого відтворення мови, а й сприяють створенню атмосфери та підкресленню підкреслення мовлення персонажів у творах. Дієслова мовлення допомагають авторам передавати емоційний стан персонажів, динамізувати сюжет, відображати мовні особливості епохи чи соціальних груп, а також створювати підтексти, надаючи глибини тексту. Дослідження мовознавців засвідчують, що ключові дієслова мовлення, такі як «*say*», «*tell*», «*talk*», «*speak*» – це базові дієслова, які часто використовуються для відтворення мовного процесу. Використання цих дієслів у художній літературі значно впливає на сприйняття твору читачами, допомагаючи створити повний і виразний образ подій і персонажів. Проте, класифікація цих дієслів залишається складною через їх багатозначність і різноманітні семантичні нюанси.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Борисович О.В. «Семантичні характеристики дієслів мовлення в оглядах серіалів (на матеріалі англомовних онлайн-медіа) // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Том 30 (69) № 2 Ч. 1 2019.
2. Бойко Ю.П. «Дієслова лексико-семантичного поля «мовлення» у репрезентації автора (на матеріалі сучасної англійської художньої прози). Вісник Львівського університету. Серія: Іноземні мови. 2014. Вип. 22. С. 85–92.
3. Горпинич В.О. Морфологія української мови : підручник. Київ, 2004. 156-161 с.
4. Лукащук М.В. Функціонування дієслів мовлення у сучасній англійській мові (на матеріалі Британського національного корпусу) : дис. … канд. філ. наук. Чернівці, 2021. 259 с.

5. Сулима О.П. «До питання лексично-семантичної класифікації дієслова» // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2019. № 38 том 3.

Лех І. А.
Житомирський державний університет імені І. Франка

ЮРИДИЧНІ ТЕРМІНИ У СЕРІАЛІ «HOW TO GET AWAY WITH MURDER»: ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ

В сучасному кінематографі роль перекладу стає все більш важливою, оскільки фільми та серіали отримують світове визнання та популярність, просуваючись через культурні бар'єри та мовні межі. Правильний переклад не лише дозволяє аудиторії з різних країн насолоджуватися сюжетом фільму, але і передає реалії країни, де його створено, що є важливим для міжкультурної комунікації.

Одним з важливих аспектів кіноперекладу є переклад специфічної лексики, використання якої спричинене жанровими особливостями того чи іншого фільму. Це, зокрема, переклад юридичної лексики, особливо у серіалах та фільмах, де правова тематика займає важливе місце. Серіал «How to Get Away with Murder» став відомим своєю заплутаною інтригою, напруженим сюжетом та відтворенням складних юридичних ситуацій. У серіалі розглядаються такі аспекти, як злочини, правосуддя, адвокатська діяльність та судові процеси. Отже, юридична лексика має велике значення для розвитку сюжету та передачі атмосфери.

Відмінною особливістю юридичної мови у серіалі є наявність спеціальних лексичних одиниць – термінів, які зрозумілі лише обмеженій групі фахівців у сфері юриспруденції, що сприяє збереженню смислової визначеності юридичної мови. Юридичні терміни визначаються як «спеціалізоване слово або вираз, що використовується у правовій сфері для точного визначення правових понять, явищ, процедур та документів» [4, с. 180]. Такі терміни необхідні для забезпечення чіткості, однозначності та правової визначеності у законодавстві, судочинстві та юридичній практиці [2, с. 77].

Можна виділити таку систему термінів, яка сформувалася у серіалі «How to Get Away with Murder»:

1. Процесуальні терміни – ця категорія охоплює терміни, що описують різні аспекти судового процесу. Вони часто використовуються у контексті судових засідань та процедурних дій, наприклад: Habeas Corpus – судовий наказ, що вимагає привести затриманого до суду для визначення законності його арешту; Plea Bargain – угода між прокурором і підсудним, в рамках якої підсудний визнає себе винним у менш серйозному злочині в обмін на пом'якшення покарання; Subpoena – судовий наказ про явку в суд або надання доказів.

2. Кримінальні терміни – ці терміни стосуються різних аспектів кримінального права, включаючи типи злочинів та відповідні покарання.